

Monika Cebulska

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

mcebulska@o2.pl

FANTAZJE SEKSUALNE MŁODYCH DOROSŁYCH STANU WOLNEGO

Streszczenie

Temat pracy dotyczy zagadnień związanych z fantazjami seksualnymi młodych dorosłych oraz wpływu płci na to zjawisko. W części teoretycznej artykułu oprócz poglądów psychologii ewolucyjnej i socjobiologii, ukazana została rola pożądania i satysfakcji seksualnej, a także problematyka dominacji vs submisji w fantazjach seksualnych. Następnie omówione zostały wyniki badań, w których wzięło udział 75 osób. Jako narzędzie badawcze wykorzystano kwestionariusz ankiety. Podstawowym celem prowadzonych badań było przeanalizowanie związku pomiędzy częstością, treścią i typem fantazji seksualnych a płcią.

Słowa kluczowe: *fantazje seksualne, pożądanie seksualne, satysfakcja seksualna, submisja, dominacja*

SEXUAL FANTASIES OF SINGLE YOUNG ADULTS

Abstract

This paper focuses on gender specific sexual fantasies. In its theoretical section describes the role of evolutionary psychology, sociobiology, desire and satisfaction as well as the role domination vs submission in sexual fantasies. The paper also presents the survey research results conducted on 75 persons. The main aim of the study was analyzing the relationship between the frequency, content and type of sexual fantasies and gender.

Key words: *sexual fantasies, sexual desire, sexual satisfaction, submission, domination*

Monika Cebulska

FANTAZJE SEKSUALNE MŁODYCH DOROSŁYCH STANU WOLNEGO

Świadomość zmysłowych drobiazgów, tworzonych w naszych fantazjach może być wskazówką przy poznawaniu naszej własnej erotycznej natury. Fantazje seksualne odzwierciedlają nasze doświadczenia i wpływy kultury. To, czego się nauczymy o sobie, może sprawić, że będziemy czerpać większą satysfakcję z życia seksualnego.

Fantazje seksualne wskazują ukryte w nas pragnienia, są częścią naszej ludzkiej natury. Umożliwiają skuteczne osiągnięcie podniecenia bez brania pod rozwagę wpojonych zahamowań natury seksualnej. Raczej nie stanowią wezwania do działania, tylko ukazują nam głębsze tajemnice seksu i własnej osobowości. Nie możemy traktować fantazji seksualnych z całą dosłownością, lecz musimy je odczytywać trochę jak poezję. Przy tworzeniu seksualnych fantazji nie obowiązują żadne reguły. Większość z nas nosi w sobie seksualne fantazje i są one normalnym elementem życia. Czasami to tylko ucieczka od nieciekawej rzeczywistości, czasem sposób partnerów na seksualne kłopoty, a czasem po prostu chęć czerpania przyjemności.

FANTAZJE SEKSUALNE W UJĘCIU TEORETYCZNYM

1. Rola wyobraźni w generowaniu fantazji seksualnych

Ludzka wyobraźnia jest ogromnym polem doznań i doświadczeń, które powstają w umyśle człowieka, niejednokrotnie w sposób spontaniczny. Jest złożonym procesem poznawczym. Łączy to, co już jest dobrze komuś znane, z tym co jeszcze nie zostało poznane. Wyobraźnia rozwija się w wyniku mimowolnego i świadomego zdobywania doświadczeń, uczenia się i kształcenia (Vygotski, 1962). Jest ona pewną zdolnością człowieka do przewidywania, uzupełniania, odtwarzania i przedstawiania sobie, zgodnie z własną wolą sytuacji, osób, przedmiotów i zjawisk nie widzianych dotąd. Dzięki niej można unikać trudnych i przykrych wydarzeń lub odpowiednio się do nich przygotowywać. Oznacza to, że wyobraźnia spełnia rolę przystosowawczą w życiu człowieka.

Wyobraźnię dzieli się na twórczą i odtwórczą. Wyobraźnia odtwórcza bazuje na danych zarejestrowanych w pamięci, cechuje się dużą wiernością wobec realnie

---

istniejących obiektów. Aby zrozumieć, czym charakteryzuje się wyobraźnia twórcza, proponuję przyjąć definicję podawaną przez Maruszewskiego (2002): „Wyobraźnia jest zdolnością do tworzenia wyobrażeń, a w szczególności wyobrażeń twórczych. Ktoś, kto ma bogatą wyobraźnię, potrafi tworzyć obrazy przedmiotów, z którymi nigdy się nie zetknął. Ta zdolność jest wykorzystywana przez człowieka w sposób intencjonalny, to znaczy tworzy on wyobrażenia wtedy, kiedy jest mu to z pewnego względu potrzebne.” Z definicji wynika, że wyobraźnia jest zdolnością do tworzenia wyobrażeń. Jak podaje Maruszewski: „wyobrażenia są umysłowymi obrazami rzeczywistości, przypominającymi spostrzeżenia, tyle tylko, że pojawiają się pod nieobecność pewnego obiektu” (tamże). Wyobraźnia jest jednym z fundamentalnych czynników warunkujących sukcesy i powodzenia w różnych sferach życia i aktywności człowieka. Także w sferze życia seksualnego, gdzie wyobrażenia o tematyce seksualnej określa się mianem fantazji seksualnych. W szerszym znaczeniu są one rozumiane jako wyobrażenia o treści erotycznej, które mogą występować w marzeniach, zarówno spontanicznych, jak i prowokowanych przez oddziaływanie materiałów o treści erotycznej.

Człowiek zgodnie z wyobraźnią odtwórczą będzie bazował na osobistych doświadczeniach seksualnych, albo jeśli jest z natury jednostką o dość dużym potencjale twórczym, będzie tworzył wyimaginowane obrazy, postaci, sytuacje, w których do tej pory nie miał okazji uczestniczyć. Bądź też będzie łączył oba rodzaje wyobraźni tworząc różne konstelacje obrazów w zależności od potrzeb.

W uruchomionych fantazjach seksualnych i wyobrażeniach następuje wzajemna współpraca takich sfer aktywności psychofizycznej jak: zmysły wzrokowe, słuchowe, eksteroreceptywne i proprioceptywne, sfera intelektualna lub uczuciowo – wolicjonalna. Ponadto wyobrażenia nigdy nie pozostają obojętne dla emocjonalności człowieka, pod których wpływem przeżywa on określone uczucia, adekwatne do przeżywanych fantazji. Fantazje seksualne mogą pojawiać się już w okresie wstępnych pieszczot, mogą mieć miejsce w trakcie stosunku seksualnego lub też po jego zakończeniu.

Przyjmując założenie zgodnie, z którym człowiek jest jednostką biopsychospołeczną, za powstawanie fantazji seksualnych odpowiadają czynniki fizjologiczne, które podtrzymują napięcie seksualne przez ośrodkowy układ nerwowy, ogólna reaktywacja ośrodków sterujących aktywnością seksualną oraz metabolizm neuroprzekaźników. Do czynników psychospołecznych zalicza się między innymi

---

uzewnętrznienie się wewnętrznych konfliktów, potrzeba wzbogacenia życia seksualnego, potrzeba nowości, problemy w związku partnerskim i próba ich kompensacji (Friday, 1992). Jeśli treść fantazji seksualnej w związku partnerskim ma charakter czysto wytwórczy, wówczas jest duże prawdopodobieństwo, że osoba fantazjująca ujawnia w ten sposób pragnienia przeżycia danej formy aktywności seksualnej, której nie doświadczyła w rzeczywistości.

Fantazje mają także bardzo pozytywny wpływ na naszą psychikę, gdyż: redukują lęki, zwiększają tolerancję na różne zachowania seksualne, mogą mieć moc terapeutyczną. Stanowią formę dopingu seksualnego. Oznacza to, że mogą przyczyniać się do wzrostu pobudzenia w wyniku wyobrażenia sobie osoby bądź sytuacji, którą ta osoba określa mianem seksualnej.

2. Fantazje seksualne w ujęciu socjologii i psychologii ewolucyjnej

Dzięki fantazjom seksualnym można uzyskać wgląd na temat różnych skryptów leżących u podstaw zachowań seksualnych kobiet i mężczyzn (Gagnon, Simon, 1973). Ze względu na fakt, że fantazje seksualne nie wymagają obecności partnera – są prywatnym przeżyciem dostępnym tylko osobie fantazjującej – może to prowadzić do ujawnienia się wyraźnych różnic między mężczyznami i kobietami. Jeśli przyjąć założenie, mówiące o tym, że obie płcie różnią pod kątem tego, co uważają za seksualnie pociągające, dodatkowo jeśli ich postawy wobec seksualności są odmienne, wówczas tego typu różnice mogą implikować zróżnicowany obraz fantazji seksualnych w zależności od płci. W dodatku w fantazjach seksualnych podejmuje się zachowania, które nie są skrępowane przez społecznie akceptowane normy, strach, zażenowanie i odrzucenie społeczne (Wilson, 1997), co również rzuca światło na różnice płciowe ze względu na proces socjalizacji.

Rozpatrując zachowania mężczyzn i kobiet w kontekście seksualnym nie można nie wspomnieć o podejściu psychologii ewolucyjnej i socjologii. Ciągłe jednak pozostaje nierozstrzygnięty spór, o to czy zasady tych podejść można zastosować także do ludzkich zachowań, znacznie elastyczniejszych i przejawiających się w określonym kontekście kulturowym. Oliver i Hyde (1993) zauważyli, że obie teorie (psychologia ewolucyjna i socjologia) są zgodne co do tego, że kobiety będą bardziej ostrożne niż mężczyźni w dobieraniu partnera seksualnego i mniej zainteresowane relacjami seksualnymi pozbawionymi romantycznego kontekstu (por. Oliver i Hyde 1993). Psychologia ewolucyjna

---

wskazuje, że w przeciwieństwie do kobiet, mężczyźni mają bardziej wdrukowane zachowania nastawione na podejmowanie kontaktów seksualnych z wieloma partnerami mimo bycia w związku partnerskim.

Socjobiolog Symmons wskazuje na różnice biologiczne warunkujące podejmowanie zachowań nastawionych na reprodukcję. I tak, mężczyzna jest w stanie zapłodnić kobietę bez ponoszenia kosztów w sensie czasu i energii. Z tego względu będzie reagował pobudzeniem seksualnym na widok kobiety – dobrej kandydatki do zapłodnienia. Odwrotnie wygląda sytuacja u kobiety, która musi zainwestować o wiele więcej energii, przede wszystkim dlatego, aby wychować potomstwo. Dlatego będzie o wiele bardziej wybredna podczas dokonywania wyboru odpowiedniego kandydata na ojca. Nie jest opłacalne dla kobiety, aby reagowała pobudzeniem seksualnym na każdego potencjalnego kandydata, gdyż promowałoby to kontakty przypadkowe, na które kobieta pozwolić sobie nie może z racji wydatkowania większej energii (por. Symmons, 1979).

Znane są badania, które ujawniły różnice płciowe na temat rodzaju fantazji seksualnych z perspektywy psychologii ewolucyjnej i socjobiologii (Leitenberg, Henning, 1995). Przyjmując założenie, że mężczyźni są bardziej niż kobiety skłonni reagować pobudzeniem seksualnym na osoby płci przeciwnej, musimy brać pod uwagę, że mężczyźni o wiele częściej miewają fantazje seksualne na temat innych kobiet, niż na temat swojej partnerki. Jeśli natomiast kobietom zdarza się fantazjować na temat innego mężczyzny, niż własny partner, z reguły osobą tą jest były partner, z którym była wcześniej w zażyłej relacji emocjonalnej. Z tych samych badań wynika również, że mężczyźni o wiele częściej miewają fantazje seksualne niż kobiety (*ibidem*). Uwzględniając różnice w częstości podejmowania zachowań seksualnych mogących mieć wpływ na fantazje seksualne naukowcy (Laumann, Gagnon, Michael, 1994)) doszli do wniosku, że mężczyźni przyznają się do większej liczby partnerek seksualnych w porównaniu do kobiet. Dodatkowo więcej mężczyzn niż kobiet przyznało, że zdradziło swoją partnerkę (Laumann, 1994; Thompson, 1983). Ponadto okazują się, że osoby, które były w wieloletnich związkach miewały więcej fantazji seksualnych dotyczących osób trzecich. Znaczący temat sugerują, że może to mieć związek ze zjawiskiem znudzenia partnerem i w efekcie z tendencją do poszukiwania urozmaicenia seksualnego jako rezultat pozostawania w wieloletniej relacji z tą samą osobą. Naukowcy przyjmują, że powyższe wnioski tyczą się głównie młodych dorosłych, którzy ciągle jeszcze dążą do uzyskania wyższego poziomu relacji

---

partnerskich w toku rozwoju seksualnego. Prawdopodobne jest, że kiedy ludzie uzyskują większą dojrzałość, stają się bardziej pewni siebie w swojej seksualności i nie poddają się naciskom kulturowym, wyznaczającym zachowania zgodne z płcią i stereotypami ról płciowych.

3. Rola pożądania i satysfakcji seksualnej w fantazjach seksualnych

Nie ulega wątpliwości, że pożądanie seksualne i satysfakcja seksualna stanowią istotne elementy seksualności człowieka. Pragnienie uzyskania przyjemności fizycznej (w postaci rozładowania napięcia seksualnego) płynącej z aktu płciowego, jest niewątpliwie jednym z najistotniejszych motywów seksualnych, aczkolwiek niekoniecznym do jego zajścia. Jak wiadomo, akt seksualny może mieć również miejsce wtedy, kiedy w grę wchodzi inne motywy, niekoniecznie o treści *stricte* seksualnej. Jednakże, co do fantazji seksualnych, motyw osiągnięcia satysfakcji seksualnej odgrywa bardzo istotną rolę, wpływając tym samym na wyobraźnię osoby fantazjującej. Fantazje seksualne stanowią sferę, w której człowiek może przenieść się poza swoje realne doświadczenia z przeszłości, uruchamiając w nieskrępowany dla siebie sposób pokłady swojej wyobraźni.

Interesującą kwestię stanowi rola, jaką mogą odgrywać pożądanie i satysfakcja seksualna w fantazjach seksualnych kobiet. Problematyczna jest tutaj sprawa ujawniania swoich wyimaginowanych pragnień w rzeczywistości. Szeroko opisała ten problem Vence (1989), wskazując na obawy kobiet związane z możliwymi skutkami behawioralnych przejawów pożądania seksualnego. Autorka zauważyła, że ekspresja pożądania seksualnego, niesie ze sobą dwie zasadnicze konsekwencje dla kobiet. Pierwsza z nich mówi o tym, że demonstrowanie przejawów ekspresji seksualnej stanowi sygnał o potencjalnym dla niej niebezpieczeństwie, mogącym prowadzić do zgwałcenia, molestowania seksualnego, ciąży i tym podobnych. Behawioralne przejawy podniecenia seksualnego często są interpretowane przez mężczyznę, jako zaproszenie do zainicjowania kontaktu seksualnego. Druga konsekwencja odnosi się do tradycyjnej roli kobiety, która jako „strażniczka” własnej seksualności, powinna być odpowiedzialna za sprawowanie kontroli nad zachowaniami seksualnymi. Z powyższego twierdzenia wynika, że jeśli kobieta otwarcie wyraża swoje podniecenie seksualne, wskazuje tym samym, że jej kontrola seksualna zostaje zniesiona.

Vence w szczególności odwołuje się do kultury patriarchalnej, w której podejście do seksualności, zwłaszcza kobiecej, nosi cechy dużej restrykcyjności. Prowadzi to do uwikłania w konflikt, polegający na tym, że jeśli kobieta zrealizuje swoją potrzebę seksualną, wyrażaną przez nią w postaci ekspresji seksualnej, wówczas może narazić się na niebezpieczeństwo. Może stać się ofiarą przemocy seksualnej, co zgodnie z modelem patriarchalnym prowadzi będzie do wtórnej wiktymizacji, podświadomie odbieranej przez kobietę jako kara. W ten sposób dochodzimy do konkluzji mówiącej o tym, że przyjemność i bezpieczeństwo są w opozycji w przypadku kobiet, które muszą dokonać wyboru na korzyść tylko jednej z powyższej wartości.

Zgodnie z tym podejściem teoretycznym, świat fantazji seksualnych jest jedynym bezpiecznym miejscem, w którym możliwe jest zrealizowanie przez kobiety swoich głęboko ukrytych pragnień, bez obawy bycia narażoną na przemoc seksualną i ostracyzm społeczny. Poczucie bezpieczeństwa powoduje, że kobiety w swoich fantazjach seksualnych skupiają uwagę głównie na uzyskaniu własnej satysfakcji seksualnej. Zgodnie z teorią Vence, miałyby to swoje logiczne uzasadnienie, gdyż sfera fantazji seksualnych zarezerwowana jest jedynie dla osoby fantazjującej, która może pozwolić sobie na wszystko to, czego nie ośmieliłaby się wyjawić na światło dzienne (tamże).

Inaczej przedstawia się sytuacja, w której dochodzi do ujawnienia ekspresji seksualnej w fantazjach seksualnych w przypadku mężczyzn. Różnica polega na tym, że wyobrażenie sobie pożądania seksualnego, a co za tym idzie, uzyskania przyjemności seksualnej, dotyczy nie tylko samego mężczyzny, ale także partnerki obecnej w jego fantazjach seksualnych. Mężczyzna z racji potwierdzenia własnej seksualności ze strony partnerki, o której fantazjuje, wyobraża sobie również przeżywaną przez nią rozkosz seksualną. Miałyby to swoje odzwierciedlenie w postawach społecznych dotyczących męskiej seksualności. Okazuje się, że mężczyźni są uprzywilejowani, jeśli chodzi o demonstrowanie pożądania seksualnego w realnym świecie heteroseksualnych interakcji. Kobiety zdecydowanie bardziej zachęcane są (co wynika z patriarchalnej kultury) do skupiania się na pożądaniu i uzyskiwaniu przyjemności przez swojego partnera, niż na swoim własnym (Byers, 1996). Można zatem powiedzieć, że często dopiero w świecie swoich fantazji mogą się w pełni realizować seksualnie.

Dla mężczyzny pożądanie seksualne i uzyskanie przyjemności pod postacią orgazmu, są ze sobą ściśle związane. U kobiet natomiast jedno może istnieć bez drugiego. Osiągnięcie satysfakcji seksualnej nie musi iść w parze z osiągnięciem orgazmu podczas odbycia stosunku seksualnego (Haavio-Mannila, Kontula, 1997; Morokoff, 2000). Może to również mieć swoje odzwierciedlenie w fantazjach seksualnych, w których kobieta odczuwa pożądanie seksualne, ale niekoniecznie satysfakcję seksualną w postaci orgazmu.

Fakt, że wiele kobiet ma tendencję do wyrażania oporu przed demonstrowaniem przejawów podniecenia seksualnego, może utrudniać mężczyźnie możliwość odczytania sygnałów informujących go o tym, kiedy partnerka wyraża chęć do współżycia. Brak wyraźnych zewnętrznych wskaźników podniecenia seksualnego u kobiety może wywołać niepewność u partnera. Mężczyzna poddaje w wątpliwość kwestię, czy kobieta jest zdolna osiągnąć z nim orgazm - będzie się to klócić z seksualnym skryptem dotyczącym odpowiedzialności, jaką mężczyzna przypisuje sobie za doprowadzenie partnerki i tym samym siebie do orgazmu. Zgodnie ze wspomnianym skryptem, aby być dobrym kochankiem, należy w pierwszej kolejności wprowadzić kobietę w stan podniecenia seksualnego, a następnie doprowadzić ją do orgazmu (Byers, 1996). W świecie fantazji seksualnych mężczyzna otrzymuje zatem zapewnienie, że jest wspaniałym kochankiem, gdyż jego partnerka bądź partnerki bardzo go pragną.

4. Problematyka dominacji i submisji w fantazjach seksualnych

Większość ludzi miewa fantazje seksualne przynajmniej okazjonalnie (Kinsey, Pomeroy, Martin, 1953). Znaczący temat zgodnie przyznają, iż sam fakt posiadania fantazji seksualnych postrzegany jest jako oznaka zdrowia seksualnego.

Jednym z aspektów fantazji seksualnych, mających istotne znaczenie zarówno od strony teoretycznej, jak praktycznej, jest rozpatrywanie ich w kategorii dominacji i submisji. W badaniach poświęconych tej tematyce wskazuje się na związek siły popędu seksualnego z zachowaniem agresywnym (Mussweiler, 2000; Zurbriggen, 2000), a także z postawami i przekonaniami o charakterze dyskryminacyjnym (Bargh, Raymond, Pryor, Strack, 1995; Pryor, Stoller, 1994). Okazuje się, że mężczyźni fantazjujący o dominacji nad kobietą, są bardziej skłonni wierzyć w to, że prowokują one zgwałcenie (rape myth) poprzez sposób, w jaki się ubierają (np. noszenie krótkiej spódniczki) i zachowują (np. namiętne spojrzenia).

Istnieje związek między wiarą w mit zgwałcenia a agresją seksualną (Dean, Malamuth, 1997; Osland, 1996; Spence, 1991; Truman et al., 1996). Naukowcy są zdania, że nawet w przypadku „normalnego” mężczyzny (czyli mężczyzny bez kryminalnej przeszłości), fantazje o dominacji mogą prowadzić do agresywnych zachowań seksualnych. Oczywiście badacze nie wykluczają możliwości, że bywa też odwrotnie, mianowicie, że obecność aktów agresji może prowadzić do powstawania fantazji o dominacji. Podobnie przekonania nastawione na obwinianie ofiar zgwałcenia mogą generować fantazje o dominacji.

W badaniach doszukano się także związku między hipermaskulinizacyjnymi cechami płci (podejmowania roli zgodnie z tymi cechami) a agresją seksualną (Murnen, Wright, Kaluzny, 2002). Biorąc pod uwagę kwestie dominacji, należy uwzględnić również te elementy seksualnej natury człowieka, które mogą okazać się niebezpieczne w skutkach. Naukowcy nie mają pewności, czy związek dominacji z pobudzeniem seksualnym w kontekście fantazji seksualnych będzie wywoływał negatywne efekty. Z jednej strony, doniesienia kliniczne wskazują, że fantazje seksualne odgrywają dużą rolę w etiologii przestępstw na tle seksualnym. Okazuje się, że sprawcy przestępstw seksualnych często fantazjują na temat swoich czynów zarówno przed, jak i po ich popełnieniu (Leitenberg, Henning, 1995; MacCulloch, Snowden, Wood, Mills, 1983; Prentky, 1989). Ponadto sprawcy przestępstw seksualnych modyfikują swoje fantazje w taki sposób, że stają się one częścią planu związanego z dokonaniem przestępstwa (Johnston, Ward, Hudson, 1997). Z drugiej strony, fantazje na temat przemocy seksualnej są relatywnie częste zarówno pośród społeczności niepopołniającej przestępstw, jak też w przypadku mężczyzn skazanych za przestępstwa bez podłoża seksualnego (Langevin, Lang, Curnoe, 1998; Rokach, Nuthrown, Nexhipi, 1988). Crepault i Couture 1980 podają, że 33% mężczyzn, którzy nigdy nie byli skazani za przestępstwa o podłożu seksualnym, czasem fantazjowało o zgwałceniu kobiety (Crepault i Couture, 1980). Jedną z interpretacji tych wniosków mówi, że fantazje seksualne niekoniecznie prowadzą do agresywnego zachowania, ponieważ tylko niewielka liczba mężczyzn, mających agresywne fantazje seksualne dopuszczała się zbrodni na tym tle. Kolejne wyjaśnienie mówi o tym, że istnieje bliski związek fantazji agresywnych z agresywnym zachowaniem. Jakkolwiek tylko paru mężczyzn postawionych w stan oskarżenia za napaść seksualną miało tego typu fantazje.

Greendlinger i Byrne odkryli, że mężczyźni, którzy ujawniali fantazje na temat bycia onnipotentnymi, byli bardziej skłonni do użycia przymusu np. w postaci gwałtu w kontaktach seksualnych. W przypadku tych mężczyzn istniało bardzo wysokie prawdopodobieństwo zgwałcenia kobiety, szczególnie w sytuacji, jeśli mieliby pewność, że nie zostaną przyłapani przez osoby trzecie (Greendlinger, Byrne, 1987).

Jeśli chodzi o badania fantazji seksualnych kobiet, więcej dowiadujemy się w nich na temat submisji niż dominacji. Pelltier i Herold wskazują, że 51% kobiet z całej próby badawczej relacjonowało, że w swoich fantazjach odgrywały rolę zmuszanych do całkowitego poddaństwa partnerom seksualnym (Pelltier, Herold, 1988). Knafo i Jaffe zanotowali, że kobiety najczęściej snuły fantazję pt. „wyobrażam sobie, jak jestem całkowicie zdominowana i zmuszana do poddania się” (Knafo i Jaffe, 1984). Bycie uległą w swoich fantazjach nie niesie takiego ryzyka, jak w przypadku odgrywania roli dominującej, często rozwiązłej seksualnie kobiety, łamiącej podstawowe zasady funkcjonowania społecznego. Okazuje się, że kobiety, które mają więcej fantazji seksualnych, w których są uległe, wyrażają także bardziej pozytywne postawy wobec seksu. Dodatkowo odczuwają mniejsze poczucie winy w związku z różnorodnością doświadczeń seksualnych, jakie przeżyły w swojej dotychczasowej biografii seksualnej (Strassburg, Lockerd, 1998). Można przypuszczać, że obecność fantazji o uległym charakterze, może świadczyć o tym, że kobieta ma pozytywną, otwartą postawę wobec seksu pozbawionego poczucia winy. Jednakże ze względu na małą liczbę badań o tej tematyce, naukowcy pozostawiają tę kwestię wciąż otwartą. W dodatku, jak już było wspomniane wyżej, ciągle brakuje doniesień na temat fantazji o cechach dominacji wśród kobiet i fantazji dotyczących submisji wśród mężczyzn. Oznacza to, że wysunięte powyżej wnioski są jak dotąd niejednoznaczne.

METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH

1. Problemy badawcze

Problemy badawcze są uszczegółowieniem celów badań. Umożliwiają dokładniejsze poznanie tego, co chcemy zbadać. Poprawne sformułowanie problemu badawczego jest cenniejsze pod względem naukowym, niż jego rozwiązanie.

Brzeziński twierdzi, że od sposobu sformułowania problemu badawczego, zależy stopień jego dojrzałości (Brzeziński, 1999). Formułując problem, wyznaczamy

---

ramy jego rozwiązania. Przy stawianiu jakiegokolwiek pytania, zakładamy pewną wiedzę i przyjmujemy określone rozstrzygnięcie problemu. To powoduje, że proces formułowania problemów i wysuwania odpowiedzi na nie, są wzajemnie ze sobą związane.

W pracy wyróżniono następujące problemy badawcze:

1. Jaka jest treść fantazji seksualnych w zależności od płci?
2. Jaką rolę odgrywa płeć w generowaniu odtwórczych vs wytwórczych fantazji seksualnych?

oraz następujące problemy szczegółowe:

- Czy jest różnica w generowaniu wytwórczych fantazji seksualnych w zależności od płci?
- Czy jest różnica w generowaniu odtwórczych fantazji seksualnych w zależności od płci?
- Czy częstość fantazjowania zależy od płci osób badanych?

2. Zmienne i ich wskaźniki

W badaniach naukowych ważny jest podział zmiennych, dokonany w aspekcie zachodzących między nimi zależności i związków przyczynowych.

Zmienna, która jest przedmiotem badania, której związki z innymi zmiennymi chcemy określić, nosi nazwę zmiennej zależnej. Natomiast zmienne, od których ona zależy, które na nią oddziałują noszą nazwę zmiennych niezależnych (Brzeziński, 1999).

Zmienne zależne w prezentowanych badaniach są następujące:

- odtwórcze fantazje seksualne,
- wytwórcze fantazje seksualne,
- treść fantazji seksualnych,
- częstość pojawiania się fantazji seksualnych.

Zmienna niezależna to płeć.

3. Metoda badawcza

Warunkiem skutecznego rozwiązywania problemów badawczych jest dobór trafnych sposobów postępowania badawczego, które w odniesieniu do badań seksuologicznych, psychologicznych, jak też pedagogicznych nazywamy metodami lub technikami badań. W przedstawionych badaniach posłużono się metodą sondażową, z wykorzystaniem ankiety środowiskowej, która została zamieszczona na stronie internetowej. Ankieta zawierała 8 pytań zamkniętych. Trzy pierwsze składały się na tzw. metryczkę. Kolejne pytania miały charakter jednokrotnego i wielokrotnego wyboru. Ankieta miała charakter anonimowy. Skierowana była do młodych dorosłych stanu wolnego i dotyczyła fantazji seksualnych.

4. Charakterystyka badanej próby

Dokonując klasyfikacji wiekowej, odwołano się do koncepcji Levinsona i pojęcia tzw. wczesnej dorosłości czyli przedziału wiekowego od 20/23 do 35/40 roku życia (Levinsona, 1978). Ankietę wypełniło 75 młodych dorosłych stanu wolnego. W tej grupie badanych znalazło się 41 (55%) kobiet oraz 34 (45%) mężczyzn:

- w przedziale wiekowym od 20 do 24 lat znalazło się 47 (63%) osób,
- w przedziale wiekowym od 25 do 29 lat znalazło się 21 (28%) osób,
- w przedziale wiekowym od 30 do 34 lat znalazło się 6 (8%) osób,
- w przedziale wiekowym od 35 do 40 lat znalazła się 1 (1,3%) osoba.

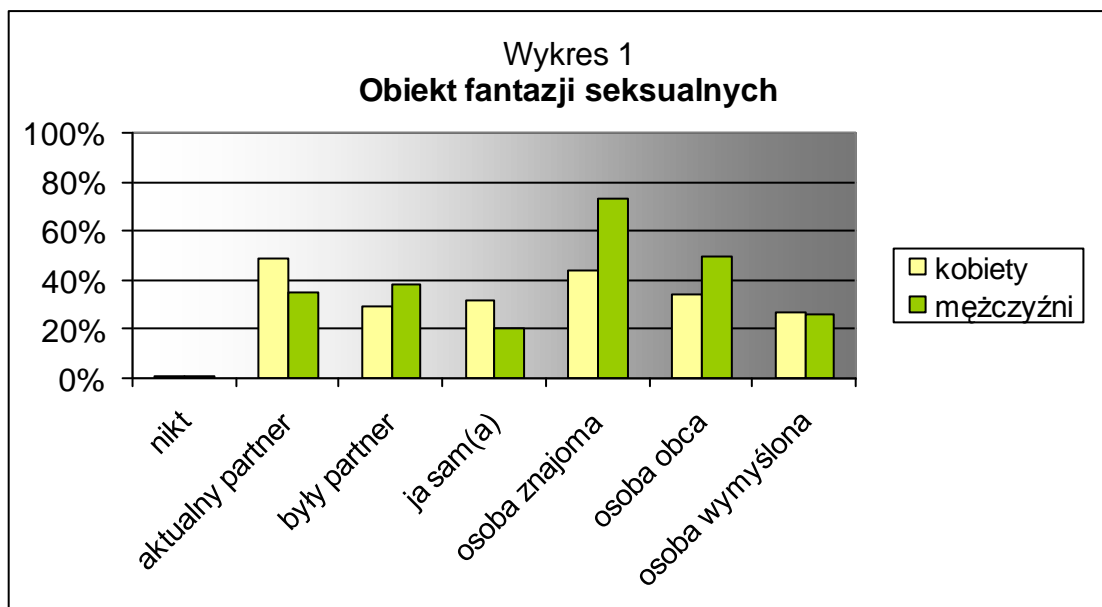
Wykształcenie wyższe miało 40 (53%) osób, 30 zaś (40%) posiadało wykształcenia średnie.

ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ WŁASNYCH

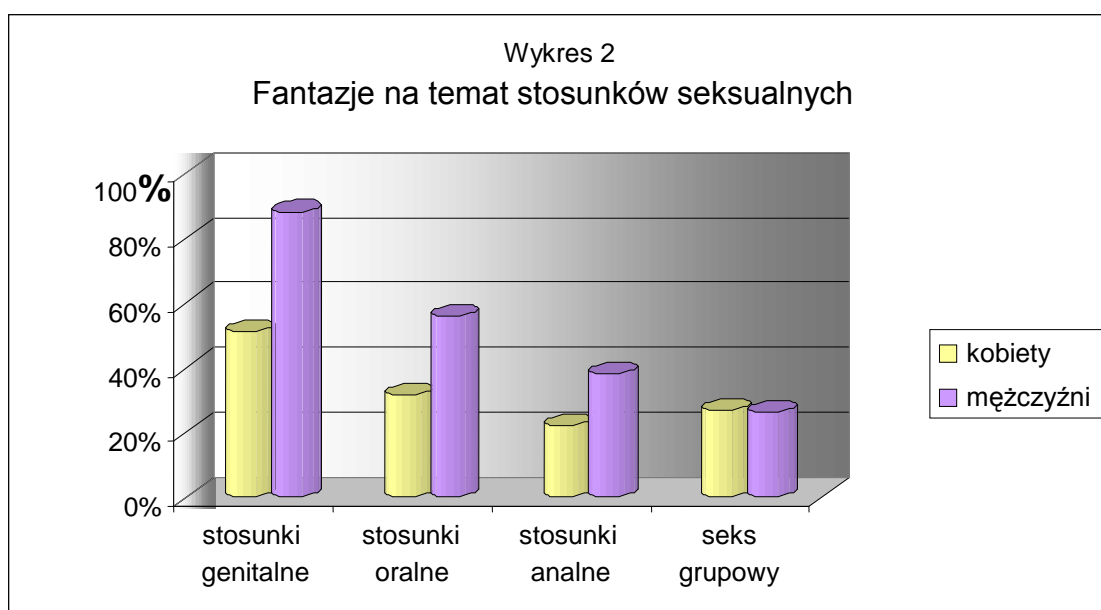
1. Treść fantazji seksualnych

Przeprowadzając badania na temat treści fantazji seksualnych, wyróżniłam dwie kategorie odnoszące się do obiektu fantazji seksualnych i do rodzaju stosunków seksualnych:

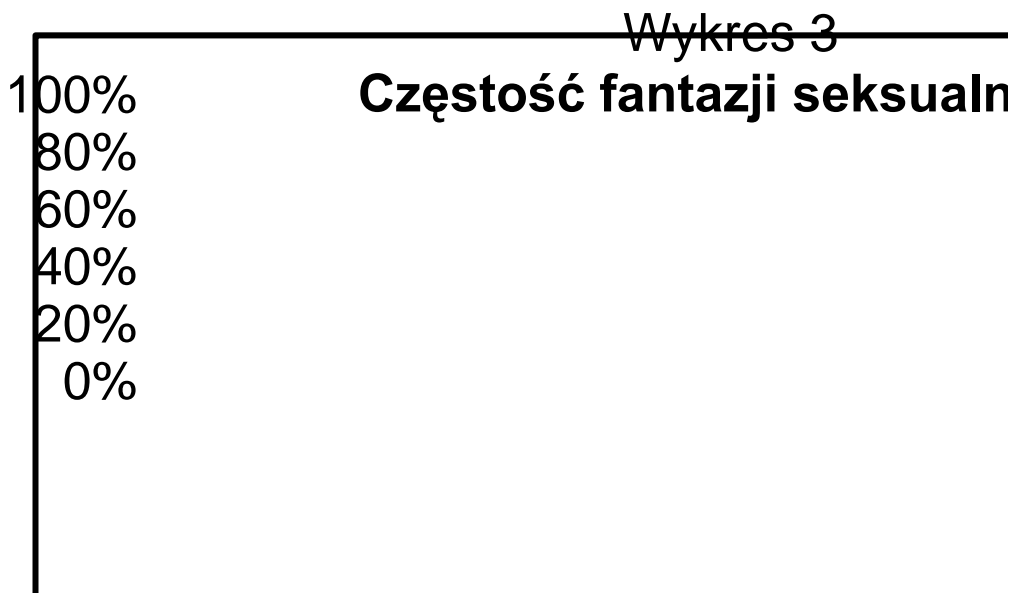
a) obiekt fantazji seksualnych

Na podstawie powyższych wyników badań można stwierdzić, że mężczyźni częściej niż kobiety fantazjują na temat osoby znajomej (73,5%). Nie odnotowano różnic co do fantazji seksualnych na temat osoby wymyślonej (26,8% kobiety, 26,4% mężczyźni). Kobiety z kolei najczęściej fantazjują na temat aktualnego partnera (48,7%), przy czym w tej kategorii nie odbiegają znacznie od mężczyzn (35,2%). Jednak u kobiet na drugim miejscu najczęstszym obiektem fantazji seksualnych jest osoba znajoma, co nie znajduje potwierdzenia w założeniu socjobiologów, którzy twierdzą, że obiektem tym jest osoba byłego partnera.

b) rodzaj stosunku seksualnego

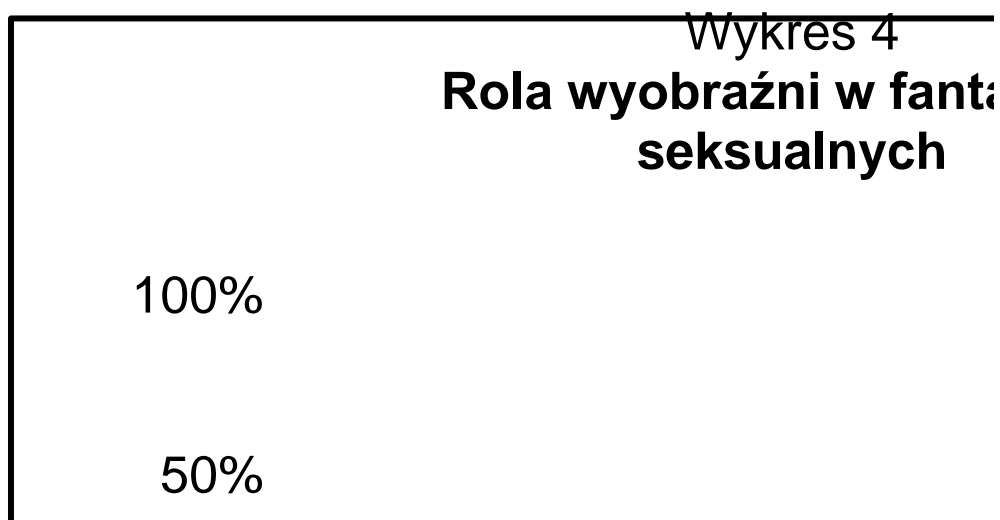
Jeśli chodzi o stosunek genitalny jako treść fantazji, 88,2% mężczyzn fantazjuje na ten temat. W porównaniu z kobietami, uzyskują wyższe wyniki we wszystkich typach stosunków seksualnych. Wyjątkiem jest seks grupowy (kobiety 26,8%, mężczyźni 26,4%).

2. Częstość fantazji seksualnych

Na podstawie wyników można stwierdzić, że przeszło połowa badanych mężczyzn (64,7%) ma fantazje seksualne każdego dnia. Tylko 26,8% spośród badanych kobiet przyznało, że fantazjuje codziennie. Najwięcej kobiet (46,3%) spośród badanych deklaruje, że ma fantazje seksualne raz na tydzień.

3. Rola wyobraźni w fantazjach seksualnych

Jak wskazują powyższe dane procentowe, nie ma istotnych różnic płciowych w kwestii uruchamiania wyobraźni o charakterze odtwórczym vs wytwórczym. Prawie połowa (48,7%) badanych kobiet, jak też mężczyzn (47,05%) korzysta z własnych doświadczeń seksualnych, które następnie odtwarza w swojej wyobraźni. Zbliżony odsetek obu płci (73,1% kobiet, 76,4% mężczyzn) uruchamia swoje „pole wyobraźni” do generowania fantazji seksualnych nieznajdujących potwierdzenia w biografii seksualnej. Istotny jest fakt, iż zarówno badani mężczyźni i kobiety częściej uruchamiają pokłady wyobraźni twórczej.

ZAKOŃCZENIE

Fantazje seksualne są udziałem zarówno kobiet, jak i mężczyzn. Z przeprowadzonych przeze mnie badań wynika, że mężczyźni częściej fantazjują na tematy seksualne, przy czym treść ich fantazji, częściej niż w przypadku kobiet dotyczy stosunków seksualnych. Płeć natomiast nie stanowi czynnika różnicującego, jeśli chodzi o rolę wyobraźni w fantazjach. Badani okazali się pod tym względem podobni.

BIBLIOGRAFIA

- Bargh, J. A., Raymond, P., Pryor, J. B., Strack, F. (1995). Attractiveness of the underling: An automatic power [right arrow] sex association and its consequences for sexual harassment and aggression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, s. 768-781.
- Brzeziński, J. (1999). Metodologia badań psychologicznych. Warszawa: Wydawnictwo PWN.
- Byers, E. S. (1996). How well does the traditional sexual script explain sexual coercion? Review of a program of research. *Journal of Psychology and Human Sexuality*, 8, s. 7-25.
- Crepault, C., Couture, M. (1980). *Men's erotic fantasies*. *Archives of Sexual Behavior*, 9, s. 565-581.
- Dean, K. E., Malamuth, N. M. (1997). Characteristics of men who aggress sexually and of men who imagine aggressing: Risk and moderating variables. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72, s. 449-455.
- Friday, N. (1992). *Mój tajemny ogród*. Poznań: Dom Wydawniczy Rebis.

- Gapik, L., (2008). Seksuologia. *Zagadnienia wybrane*. W: Z. Słomko (red.) *Ginekologia* (s.1089-1120). Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL.
- Gold, S. R., Balzano, B. F., Stamey, R. (1991). Two studies of females' sexual force fantasies. *Journal of Sex Education and Therapy*, 17, s. 15-26.
- Greendlinger, V., Byrne, D. (1987). Coercive sexual fantasies of college men as predictors of self-reported likelihood to rape and overt sexual aggression. *The Journal of Sex Research*, 23, s. 1-11.
- Haavio-Mannila, E., Kontula, O. (1997). Correlates of increased sexual satisfaction. *Archives of Sexual Behavior*, 26, s. 399-419.
- Johnston, L., Ward, T., Hudson, S. M. (1997). Deviant sexual thoughts: Mental control and the treatment of sexual offenders. *The Journal of Sex Research*, 34, s. 121-130.
- Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., Martin, C. E., Gebhart, P. H. (1953). *Sexual behavior in the human female*. Philadelphia: W. B. Saunder.
- Knafo, D., Jaffe, Y. (1984). Sexual fantasizing in males and females. *Journal of Research in Personality*, 18, s. 451-462.
- Langevin, R., Lang, R. A., Curnoe, S. (1998). The prevalence of sex offenders with deviant fantasies. *Journal of Interpersonal Violence*, 13, s. 315-327.
- Laumann, E. O., Gagnon, J. H., Michael, R. T., Michaels, S. (1994). The social organization of sexuality: Sexual practices in the United States. Chicago: *The University of Chicago Press*.
- Leitenberg, H., Henning, K. (1995). Sexual fantasy. *Psychological Bulletin*, 117, s. 469-496.
- Levinson, D.J. (1978). *Seasons of a man's life*. New York: Random House.
- Łobocki, M. (2000). *Metody i techniki badań pedagogicznych*. Kraków Oficyna Wydawnicza IMPULS.
- MacCulloch, M. J., Snowden, P. R., Wood, P. J. W., Mills, H. E. (1983). Sadistic fantasy, sadistic behaviour and offending. *British Journal of Psychiatry*, 143, s. 20-29.
- Maruszewski, T. (2002). *Psychologia poznania. Sposoby rozumienia siebie i świata*. Gdańsk: GWP.

- Morokoff, P. J. (2000). A cultural context for sexual assertiveness in women. In: C. B. Travis & J. W. White (Eds.), *Sexuality, society, and feminism* (s. 299-319). Washington, D. C.: American Psychological Association.
- Murnen, S. K., Wright, C., Kaluzny, G. (2002). If "boys will be boys" girls will be victims? A meta-analytic review of the research that relates masculine ideology to sexual aggression. *Sex Roles*, 46, s. 359-375.
- Mussweiler, T., Forster, J. (2000). The sex [right arrow] aggression link: A perception - behavior dissociation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79, s. 507-520.
- Oliver, M. B., Hyde, J. S. (1993). Gender differences in sexuality: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 114, s. 29-51.
- Osland, J. A., Fitch, M., Willis, E. E. (1996). *Likelihood to rape in college males*. *Sex Roles*, 35, s. 171-183.
- Pelletier, L. A., Herold, E. S. (1988). The relationship of age, sex guilt and sexual experience with female sexual fantasies. *The Journal of Sex Research*, 24, s. 250-256.
- Prentky, R. A., Burgess, A. W., Rokous, F., Lee, A., Hartman, C., Ressler, R., et al. (1989). The presumptive role of fantasy in serial sexual homicide. *American Journal of Psychiatry*, 146, s. 887- 891.
- Pryor, J. B., Stoller, L. M. (1994). Sexual cognition processes in men high in the likelihood to sexually harass. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 20, s. 163-169.
- Rokach, A., Nutbrown, V., Nexhipi, G. (1988). Content analysis of erotic imagery: Sex offenders and non-sex offenders. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 32, s. 107-122.
- Spence, J. T., Helmreich, R., Stapp, J. (1973). A short version of the Attitudes toward Women Scale (AWS). *Bulletin of the Psychosomatic Society*, 2, s. 219-220.
- Strassberg, D. S., Lockerd, L. K. (1998). Force in women's sexual fantasies. *Archives of Sexual Behavior*, 27, s. 403-414.
- Symmons, D. (1979). *The evolution of human sexuality*. Oxford: Oxford University Press.

- Thompson, A. P. (1983). Extramarital sex: A review of the research literature. *The Journal of Sex Research*, 19, s. 1-22.
- Vance, C. V. (Ed.). (1989). *Pleasure and danger: Exploring female sexuality*. London: Pandora.
- Vygotski, L. S. (1962). *Thoughts and Language*. Cambridge, MA: Mit Press.
- Wilson, G. D. (1997). Gender differences in sexual fantasy: An evolutionary analysis. *Personality and Individual Differences*, 22, s. 27- 31.
- Zurbriggen, E. L. (2000). Social motives and cognitive power – sex associations: Predictors of aggressive sexual behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78, s. 559-581.